**Noter**

**Kapitel 1**

1. Stephen Faraone, professor i psykiatri, *ADHD är till 70 procent medfött*, Läkartidningen, 25 oktober 2005, besökt augusti 2009, http://www.lakartidningen.se/store/articlepdf/2/2383/3114.pdf
2."There are no laboratory tests that have been established as diagnostic in the clinical assessment of Attention-Deficit Hyperactivity Disorder [ADHD]." - DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-IV))
3. Stockholms läns landstings ADHD-center, Agneta Hellström, Powerpointpresentation till föräldrar, 2008.
4. Fred Baughman, There Is No Such Thing as a Psychiatric Disorder/Disease/Chemical Imbalance, *PLoS Med.* 3 juli 2006; 3, Publicerad online 25 juli 2006, besökt augusti 2009, http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?pmid=16848623
5. Se Elliot Valenstein, professor emeritus i psykologi och neurovetenskap, i boken *Blaming the Brain,* 1998, "There are no tests available for assessing the chemical status of a living person's brain." No "biochemical, anatomical, or functional signs have been found that reliably distinguish the brains of mental patients."
6. Leo/Cohen, Broken Brains or Flawed Studies? A Critical Review of ADHD Neuroimaging Research, *The Journal of Mind and Behavior,* Winter 2003, Volume 24, Number 1, Pages 29–56, besökt augusti 2009, http://psychrights.org/Research/Digest/NLPs/criticalreviewofadhd.pdf
7. Uppsala läns landsting, Faktablad om ADHD, *Vad är ADHD hos barn? – Lättläst,* besökt augusti 2009, http://www.lul.se/templates/page____4734.aspx

**Kapitel 2**

1. Se Breggin, boken *Brain-Disabling Treatments in Psychiatry*, 2008.
2. "Jag vill påpeka att varje medicinsk drog hur oskyldig den än är, har en viss grad av toxicitet [giftighet]. En medicinsk drog är därför en typ av gift och dess giftegenskaper måste noggrant vägas mot dess terapeutiska användbarhet. Ett problem som man nu tittar på i de flesta större städer i den fria världen är huruvida den nytta som kan fås av amfetaminpreparaten uppväger deras giftighet. Det råder consensus [samstämmighet] i den vetenskapliga världslitteraturen att amfetaminpreparat har mycket lite värde för människan. De är emellertid nog så toxiska…" . John D. Griffith, adjungerad professor i psykiatri vid Vanderbilt University, i kongressförhör, 29 september 1970 (citerad av Baughman, i boken The ADHD Fraud), (egen översättning).
3. Läkemedelsverket, *Läkemedelsverkets föreskrifter om förteckningar över narkotika*, 1997, http://www.lakemedelsverket.se/upload/lvfs/konsoliderade/LVFS%201997%2012%20konsolidering%20080911.pdf . Amerikanska Drug Enforcement Administration, *Conctrolled Substances in Schedule II*, besökt augusti 2009, http://www.deadiversion.usdoj.gov/schedules/listby_sched/sched2.htm
4. Stephen Faraone, professor i psykiatri, *ADHD är till 70 procent medfött*, Läkartidningen, 25 oktober 2005, besökt augusti 2009, http://www.lakartidningen.se/store/articlepdf/2/2383/3114.pdf
5. Peder Rasmussen, överläkare och forskningskollega till Christopher Gillberg, SvD 11 augusti 2000.
6. Björn Kadesjö, överläkare i Socialstyrelsens *ADHD hos barn och vuxna*, 2002, besökt augusti 2009, http://www.sos.se/fulltext/110/2002-110-16/2002-110-16.pdf
7. Kaufman, *Campaign on Childhood Mental Illness Succeeds at Being Provocative;* NYT, 14 december 2007, http://www.nytimes.com/2007/12/14/business/media/14adco.html besökt augusti 2009.
8. Stockholms läns landstings ADHD-center, Agneta Hellström, Powerpointpresentation till föräldrar, 2008.
9. Judith Rapoport vid National Institutes of Health i USA, intervju i boken *Selling Sickness*, Moynihan/Cassels, 2005 (egen översättning).
10. USA Today**,** *NFL cracking down on amphetamines,* 27 juni 2006, besökt augusti 2009, http://www.usatoday.com/sports/football/nfl/2006-06-27-amphetamines-policy_x.htm
11. Christopher Gillberg, *Centralstimulantia till överaktiva barn?*, Läkartidningen nr 23, 1997, besökt augusti 2009, http://ltarkiv.lakartidningen.se/1997/temp/pda15883.pdf
12. Gunilla Thernlund, psykiatriker, Dagens Medicin, 5 december 2000.
13. Föreningen Attention, Expressen 31 januari 2001.
14. Karin Bojs, *Missbrukare drogfria av medicin,* DN, 4 november 2002, besökt augusti 2009, http://www.dn.se/nyheter/vetenskap/missbrukare-drogfria-av-medicin-1.127972
15. Socialstyrelsen/Björn Kadesjö, *ADHD hos barn och vuxna,* s. 195, 2002, besökt augusti 2009, http://www.sos.se/fulltext/110/2002-110-16/2002-110-16.pdf
16. Per Rosenquist, psykiatriker, om Concerta i artikeln *Får inte skriva ut nödvändig medicin*, Blekinge Läns Tidning, 28 februari 2005.
17. Susanne Bejerot, överläkare, psykiatriker *En tidig diagnos är viktig,* VF, 27 maj 2008.
18. FASS, Produktresumé Concerta, sista godkännande den 11 mars 2008, besökt augusti 2009, http://www.fass.se/LIF/produktfakta/artikel_produkt.jsp?NplID=20021101000311&DocTypeID=6
19. FASS, Produktresumé Ritalin, sista godkännande den 11 april 2007, besökt augusti 2009, http://www.fass.se/LIF/produktfakta/artikel_produkt.jsp?NplID=20040607007440&DocTypeID=6
20. Läkemedelsverkets bedömning av Ritalina, Part III – Pharmaco/Toxicological assessment, 16 april 2004, http://jannel.se/ritaanm/Part.I.conclusions.PDF
21. Berättelser hämtade från svenska diskussionsforum om centralstimulantia, för åren 2007-2009.

22. Se exempelvis för USA, CASA, Center for Addiction and Substance Abuse, *More than 15 million Americans Abuse Opioids, Depressants, Stimulants; Teen Abuse Triples in 10 Years*, 7 juli 2005. besökt augusti 2009, http://www.casacolumbia.org/absolutenm/templates/PressReleases.asp?articleid=397&zoneid=56 och för Sverige, Åkerman, boken *Legal narkotikadöd,* 1978, Sober förlag.
23. Stockholms läns landstings ADHD-center, Agneta Hellström, Powerpointpresentation till föräldrar, 2008.
24. Gillberg et al, Occupational Outcome in Adult ADHD; Impact of Symptom Profile, Comorbid Psychiatric Problems, and Treatment: A Cross-Sectional Study of 414 Clinically Diagnosed Adult ADHD Patients, *Journal of Attention Disorders*, publicerad on-line 16 april 2009.

**Kapitel 3**
1. Se kapitel 2, not 1-2.
2. Se Breggin, boken *Brain-Disabling Treatments in Psychiatry*, 2008.
3. Berättelse hämtad från svenskt diskussionsforum om centralstimulantia.
4. Bilaga till EU-kommissionens beslut om varningstext för metylfenidat, 27 maj 2009. besökt augusti 2009, http://ec.europa.eu/enterprise/pharmaceuticals/register/2009/2009052755708/anx_55708_sv.pdf EU-kommissionens beslut:
http://ec.europa.eu/enterprise/pharmaceuticals/register/2009/2009052755708/dec_55708_sv.pdf
5. Stockholms läns landstings ADHD-center, Agneta Hellström, Powerpointpresentation till föräldrar, 2008.
6.Se också den amerikanska läkemedelsmyndigheten FDA:s rapport om hjärt-/kärlskador och plötslig död i samband med behandling med amfetaminpreparat: FDA, *Review of AERS data for marked safety experience during stimulant therapy: death, sudden death, cardiovascular SAEs (including stroke),* 27 april 2004, besökt augusti 2009 http://www.fda.gov/ohrms/dockets/ac/06/briefing/2006-4202B1_05_FDA-Tab05.pdf
7. Läkemedelsverket, Dnr 151:2006/29488, 15 juni 2006. Se också varningstexten från EU-kommissionen, under punkt 4.
8. MTA Cooperative Group (2007), Effects of Stimulant Medication on Growth Rates Across 3 Years in the MTA Follow-up, *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, Volume 46(8), August 2007, pp 1015-1027, besökt augusti 2009,
http://journals.lww.com/jaacap/pages/articleviewer.aspx?year=2007&issue=08000&article=00012&type=abstract
9. BBC, Panorama, *What next for Craig*, 12 november 2007, transkription av program (uttalande av William Pelham), besökt augusti 2009,
http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/panorama/7094162.stm
10. FASS, Sök läkemedel, N06BA09 Atomoxetin (Strattera), besökt augusti 2009,
https://www.fass.eu/LIF/produktfakta/sok_lakemedel.jsp?expanded=N_N06_N06B_N06BA#N06B A
11. MHRA, *Preliminary Assessment Report*, december 2005, http://www.mhra.gov.uk/home/groups/es-foi/documents/foidisclosure/con2024013.pdf besökt augusti 2009, och MHRA/Eli Lilly, Annex 4, *Psychiatric Adverse Events*, opublicerad analys från 2005; sidan 1-2 http://jannel.se/Annex4-page%201-2.pdf
12. Eli Lilly, *Main Report*, för Periodic Safety Update Report (PSUR) 6, sidan 105, period 27 november 2005-28 maj 2006, http://jannel.se/Mainreport_p105.pdf
13. FDA, *Psychiatric Adverse Events Associated with Drug Treatment of ADHD: Review of Postmarketing Safety Data,* 3 mars 2006.
http://www.fda.gov/ohrms/dockets/AC/06/briefing/2006-4210b_11_01_AdverseEvents.pdf besökt augusti 2009.
14. FASS, produktresumé Strattera, från 19 januari 2009, besökt augusti 2009,
http://www.fass.se/LIF/produktfakta/artikel_produkt.jsp?NplID=20050629000022&DocTypeID=6
15. Sammanställning av biverkningsrapporter till FDA om dödsfall i samband med Stratterabehandling
http://www.psychdrugdangers.com/StratteraDeathsAll.html
och från Periodic Safety Reports, från Eli Lilly http://jannel.se/StratteraDeath3.pdf

**Kapitel 4**
1. Berättelser hämtade från olika svenska diskussionsforum på nätet för föräldrar.

**Kapitel 5**
1. Stockholms läns landsting/Janssen-Cilag/föreningen Attention filmen (CD-ROM) *Leva med ADHD,* 2007.

**Kapitel 6**
1. Cesare Lombroso, *Crime: its causes and remedies*, 1911, s. 438-439.
2. Mark Strecker, M.D. Director, Medical Affairs OPTAx Systems, Inc. *How Optax works*. Artikel företagets hemsida; tillgänglig i ny form på http://www.institutefordevelopment.com/optax.htm (där metoden har bytt namn till M-MAT), augusti 2009.
3. Strecker, samma artikel.
4. På listan fanns bl.a. psykiatrikerna Christopher Gillberg, Magnus Landgren, Lars-Olof Janols, Henrik Pelling, Ola Lundin.
5. Karl-Erik Morander, VD Qualisys, 26 april 2001.
6. Dagens Industri, 15 maj 2000.
7. Teicher, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 35, JAACP, mars 1996, s. 341.

8. Teicher, JAACP, s. 341.
9. Strecker, artikel företagets hemsida.
10. Strecker, samma artikel.

**Kapitel 7**
1. Termen *marktrupper,* på engelska *ground troops,* användes av direktören för ABPI (The Association of the British Pharmaceutical Industry), den brittiska läkemedelsindustriföreningen, när han år 2000 beskrev föreningens ”noggrant planerade kampanj … att använda marktrupper i form av patientföreningar, positiva medicinska utlåtanden och välvilligt inställd sjukvårdspersonal …” i sitt lobbyarbete (“carefully thought-out campaign … to employ ground troops in the form of patient support groups, sympathetic medical opinion and healthcare professionals...”), citerad i den från det brittiska underhuset utgivna rapporten *The Influence of the Pharmaceutical Industry*, sidan 78, http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200405/cmselect/cmhealth/42/42.pdf besökt augusti 2009, och i Herxheimer, British Medical Journal, BMJ 2003, http://bmj.bmjjournals.com/cgi/content/full/326/7400/1208
2. Datamonitor, *Commercial and Pipeline Insight - ADHD - Immature adult market continues to offer greatest commercial potential,* den 10 april 2008, besökt augusti 2009, http://www.companiesandmarkets.com/Summary-Market-Report/commercial-and-pipeline-insight-adhd-immature-adult-market-continues-to-offer-greatest-commercial-potential-30347.asp
3. USAs Department of Justice, Pressmeddelande, *Eli Lilly and Company Agrees to Pay $1.415 Billion to Resolve Allegations of Off-label Promotion of Zyprexa,* 15 januari 2009, besökt augusti 2009, http://www.usdoj.gov/opa/pr/2009/January/09-civ-038.html
4. Statsåklagaren i Texas, stämningsansökan, december 2008, http://jannel.se/texas-janssen-complaint.pdf
5.The Merrow Report, *Attention Deficit Disorder – a dubious diagnosis,* 1995, www.pbs.org/merrow/tv/add/chadd.html#top http://www.pbs.org/merrow/tv/transcripts/add.pdf besökt augusti 2009.
6. Terri Cox, *Forging Alliances, Advocacy Partners*, PharmExec, 1 september 2002, http://pharmexec.findpharma.com/pharmexec/article/articleDetail.jsp?id=29974 besökt augusti 2009. Se också boken *Selling Sickness*, Moyhnihan/Cassels, 2005, kapitel 4, Partnering with patients.

**Kapitel 8**
1. Snider, V. E., Frankenberger, W., & Aspenson, M. (2000). The relationship between learning disabilities and attention deficit hyperactivity disorder: A national survey. *Developmental Disabilities Bulletin,* 28, 18-38.
2. Frankenberger, International Perspectives on Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder: A comparison of Teachers in the United States and Sweden, 2006, *International Journal of Special Education*, http://www.internationaljournalofspecialeducation.com/articles.cfm?y=2006&v=21&n=1 besökt augusti 2009.
3. Eli Lilly/Landsmer, e-post om biljetter till Berlinkonferens, 16 augusti 2004, http://jannel.se/hellstrom-lilly-berlin.pdf
4. För artikel om Kadesjö och Hägglöf, se *Socialstyrelsens lagstridiga ADHD-uppdrag till Björn Kadesjö och Eli Lilly*, 27 februari 2007, http://jannel.se/adhd-uppdrag.pdf
5. Avtal Eli Lilly – Attention, http://jannel.se/lilly-attention/lilly.attention.pdf
6. Läkemedelsbolaget Janssen-Cilag, ihop med Attention, Pressmeddelande *Ingen behandling för vuxna med ADHD*, 8 juni 2005, besökt augusti 2009, http://www.euroinvestor.se/News/ShowNewsStory.aspx?StoryId=8916950
7. ADHD-projektet Stockholms läns landsting, *Ansökan om produktionsstöd,* 20 mars 2007, http://jannel.se/ansokan.pdf
8. Janssen-Cilag, reklam för unga patienter, http://jannel.se/cool.janssen.pdf
9. Reuters, *Stimulant drugs cause cocaine-like brain changes*, 3 februari 2009, http://uk.reuters.com/article/healthNewsMolt/idUKTRE51162020090202 besökt augusti 2009.
10. Sahlgrenska, *Curriculum Vitae*, Elias Eriksson, januari 2009.
Utdrag: ”Was a member of expert panels/advisory boards for several international pharmaceutical companies: Eli Lilly (USA), Ciba-Geigy (Switzerland), Pfizer (USA), SmithKline Beecham (England), Organon (The Netherlands), Lundbeck (Denmark), Glaxo SmithKline (UK), Rhone-Poulenc Rorer (France) and Schering (Germany). Scientific collaboration with Ciba-Geigy, Bristol-Myers Squibb, Novo Nordisk, Glaxo SmithKline, Merck, and Lundbeck … Grants from the pharmaceutical industry: Appr 500.000 SEK / year. Grants from various foundations: Appr 300.000 SEK / year. Grants for equipment past 5 years (Lundberg foundation): Appr 5.000.000 SEK *Funding:* Swedish Science Council: 810.000 SEK / year (project) + 930.000 SEK / year (position). LUA/ALF: 1.800.000 SEK / year. Grants from the pharmaceutical industry: Appr 500.000 SEK / year. Grants from various foundations: Appr 300.000 SEK / year. Grants for equipment past 5 years (Lundberg foundation): Appr 5.000.000 SEK. Co-applicant of a grant from Riksbanken Jubileumsfond (PI: Paul Lichtenstein) that was approved in 2004: 1.200.000 SEK.”
11. Inbjudan till en stödkonferens för Gillberggruppen, oktober 2006, http://www.blf.net/neuropediatrik/nyhetsarkiv/Endagskonferens.pdf besökt augusti 2009.
12. Beckman, *Offentlighetsprincipen och antipsykiatrin,* Läkartidningen, 2007.
13. Stockholms läns landsting, upphandlingsbeslut, 14 juni 2007, http://jannel.se/upphandling-hellstrom-beckman.pdf
14. Beckman, fakturor till Stockholms läns landsting, 2007, 2008,

http://jannel.se/fakturor-beckman.pdf
15. Carl Elliot, bioetiker, i Marcia Angells *The Truth About the Drug Companies*, (s. 88), 2004.
16. Vanna Beckman, *Ny medicin mot adhd kan ersätta amfetamin,* DN, 12 april 2003, http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=597&a=129969 besökt augusti 2009.
17. Harris, *Warning Urged on Stimulants Like Ritalin,* New York Times, 10 februari 2006, http://www.nytimes.com/2006/02/10/health/policy/10drug.html?pagewanted=print besökt augusti 2009.
18. FDA, *Review of AERS data for marked safety experience during stimulant therapy: death, sudden death, cardiovascular SAEs (including stroke)*, 27 april 2004, http://www.fda.gov/ohrms/dockets/ac/06/briefing/2006-4202B1_05_FDA-Tab05.pdf besökt augusti 2009.
19. Reuters*, 51 Attention drug patients died*, 8 februari 2006, tillgänglig på: http://www.endowmentmed.org/content/view/373/35/ besökt augusti 2009.
20. FDA, Report, 3 mars 2006, http://www.fda.gov/ohrms/dockets/ac/06/briefing/2006-4210b_11_01_AdverseEvents.pdf besökt augusti 2009.
21. Eli Lilly, *Main Report*, för Periodic Safety Update Report (PSUR) 6, sidan 105, period 27 november 2005 till 28 maj 2006, http://jannel.se/Mainreport_p105.pdf
22. Eli Lilly, Beställ och ladda ner material, http://www.lilly.se/templates/Blue_2_SubPage_Photo.jsp?page=20 (materialet av Hellström är alltså skrivet för föräldrar och lärare men sägs på Lillys hemsida, troligen av juridiska skäl, vara endast för sjukvårdspersonal).
23. FDA, *Warning letter* Shire (Adderall), september 2008, http://www.fda.gov/downloads/Drugs/GuidanceComplianceRegulatoryInformation/EnforcementActivitiesbyFDA/WarningLettersandNoticeofViolationLetterstoPharmaceuticalCcompanies/ucm053995.pdf besökt augusti 2009.
24. FDA, *Warning letter* Johnson & Johnson (Concerta), september 2008, http://www.fda.gov/ICECI/EnforcementActions/WarningLetters/2008/ucm1048119.htm besökt augusti 2009.
25. Den amerikanska narkotikamyndigheten DEA, Drug Information, http://www.usdoj.gov/dea/concern/m.html besökt augusti 2009.
26. CASA, Center for Addiction and Substance Abuse, *More than 15 million Americans Abuse Opioids, Depressants, Stimulants; Teen Abuse Triples in 10 Years,* 7 juli 2005. http://www.casacolumbia.org/absolutenm/templates/PressReleases.asp?articleid=397&zoneid=56 besökt augusti 2009.
27. Hellström, Powerpointpresentation till föräldrar, 2008, http://jannel.se/hellstrom-pp.pdf
28. Socialstyrelsen, uppgift ur allmän handling, 2008.
29. Apoteket, *Mest sålda läkemedel 2008*, http://www.apoteket.se/privatpersoner/om/Documents/Om%20Apoteket/Statistik/Topp%205%20Mkr%202008.pdf besökt augusti 2009.

**Kapitel 9**

1. Göran Nilsson, *Personal fick förgiftad kaffe hemma hos psyksjuk,* Sydsvenskan, den 24 juli 2008, http://sydsvenskan.se/omkretsen/svedala/article349814/Personal-fick-forgiftat-kaffe-hemma-hos-psyksjuk.html besökt augusti 2009.